

Täysistunto

Tiistai 27.9.2016 klo 14.03—21.47

11. Hallituksen esitys eduskunnalle metsälahjavähennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 158/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

18.55 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun muassa tuloverolakia ja verotusmenettelystä annettua lakia. Pidän esitystä hyvänä ja kannatettavana.

Hallituksen ohjelman yksi painopistealue on biotalous. Sen yhden kärkihankkeista, Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä, tavoitteena on monipuolistaa ja lisätä puun käyttöä 15 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa ja kasvattaa puun jalostusarvoa sekä kasvattaa metsätilakokoa tavoitteena yrittäjämäinen metsätalous ja metsien hyvä hoito. Tämänkin tavoitteen toteuttamiseksi tämä hallituksen esitys on tarpeellinen.

Enhkäpä tärkein yksittäinen puun tarjontaan yleisesti vaikuttava seikka on puun hintataso, joka määräytyy puumarkkinoilla vallitsevan kysyntä- ja tarjontatilanteen mukaan. Puun hintatasoja seuranneena ei voi aina välttyä ajatukselta, etteivätkö hinnat olisi puumarkkinoilla ennakolta yhteisesti sovittu. Henkilökohtaisesti tarjontaan vaikuttavista tekijöistä merkittävimpiä lienevät kuitenkin hakkuumahdollisuudet, metsänomistajan ikä ja omistajan tulotaso.

Puun myynnistä saatava tulo on pääomatuloa. Verovelvollinen eli metsänomistaja ilmoittaa veroviranomaisille veronalaiset tulonsa, niistä tehtävät vähennykset sekä muut verotukseen vaikuttavat tiedot. Verottaja saa näin tiedot myös tulojen maksajilta, puutavara-yhtiöiltä, vakuutusyhtiöistä sekä Metsäkeskuksesta. Metsätalouteen kohdistuvat vähennykset metsänomistajan on sen sijaan ilmoitettava itse. Verovuonna 2015 oli yksityisen metsänomistajan pääomatulojen veroprosentti 30 ja yli 30 000 euron pääomatuloista maksettiin 33 prosentin veroa. Verovuodelta 2016 maksetaan 30 prosentin veroa 30 000 euron saakka ja sen yli menevästä pääomatulojen veroprosentti on 34. Mielestäni nämä ovat varsin kovia veroprosentteja eivätkä välttämättä innosta metsänomistajaa puukaupoille. Puun myyntitulot ja metsätalouden menot kohdistuvat yleensä eri vuosille. Menovarauksella voidaan siirtää pääomatuloa seuraavien vuosien verotukseen. Menovaraus voi olla enintään 15 prosenttia veronalaisesta pääomatulosta, josta on vähennetty mahdollinen metsävähennys ja hankintatyöarvo. Pidän tätä 15:tä prosenttia hieman liian alhaisena, vaikka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

metsävarausta toteutetaan yleensä kulujen verran, jotta tulos saadaan nollassa. Tulos on tehtävä 4 vuoden kuluessa.

Arvoisa puhemies! Viime vuosina puun saatavuuteen ei ole liittynyt merkittäviä ongelmia. Kysyntätilanne varmuudella paranee muun muassa metsäteollisuusyrityksissä jo käynnissä olevien ja odotettavissa olevien tuotannollisten investointien vuoksi. Puun kysynnän arvioidaankin kasvavan useita miljoonia kuutiometrejä tulevina vuosina. Senkin vuoksi tämä hallituksen esitys on erittäin hyvä ja ajankohtainen.

18.58 Reijo Hongisto ps: Arvoisa puhemies! Nyt lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys metsälahjaveron huojennuksesta on hyvä ja kannatettava. Suomi seisoo edelleen tukevasti puujaloilla. Metsäteollisuutta on virheellisesti pidetty auringonlaskun alana, mutta parhaillaan metsäteollisuuteen tehtävät mittavat investoinnit kertovat jotain aivan muuta. Puu on kaiken perusta. Teollisuuden on saatava säännöllisesti puuta. Puun toimituksen turvaaminen on teollisuutemme elinehto.

Metsätilojen omistus on tällä hetkellä monesti ikäihmisten käsissä. Heillä ei useinkaan ole elämänsä ehtopuolella enää akuuttia rahantarvetta eikä erityistä intoa muutenkaan metsien hoitoon, joten monesti metsiin ei motoa lähetetä ainakaan rahanpuutteen takia ja hoitotoimetkin tahtovat jäädä usein tekemättä. Kun metsiä ei hoideta, puun kasvu hidastuu eikä puusta muutenkaan tule ykköslaadun tukkia ja sahatarvaa. Nuorilla on ikäihmisiä paremmat mahdollisuudet metsien hoitamiseen vaikkapa omana työnä. Moottori- ja raivaussaha pysyy parikymppisen metsurin käsissä ihan toisella tavalla kuin kasikymppisellä. Nuori ikäpolvi tarvitsee perhettä perustaessaan ja kotia rakentaessaan myös rahaa. Rahaa saadaan metsää hoitamalla ja metsää myymällä. Puuta hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti, ja tämä palvelee tietenkin metsänomistajia ja metsäteollisuutta. Tilojen sukupolvenvaihdosta taloudellisesti helpottamalla varmistetaan, että metsien omistajiksi valikoituu henkilöitä, joilla on tarve ja motivaatio metsien hoitoon ja taloudelliseen hyödyntämiseen.

Arvoisa puhemies! Myös metsätilojen koko suurenee, ja tämä laskee puun korjuukustannuksia ja on sitä kautta taloudellisempaa myös teollisuudelle. Näin metsät tuottavat hyvinvointia meille suomalaisille myös tulevaisuudessa.

19.00 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tavoitteena on edistää metsätilojen sukupolvenvaihdoksia, kasvattaa metsätilojen kokoa, edistää yrittäjämäistä metsätaloutta ja lisätä puun tarjontaa. Kaikki nämä ovat hyviä tavoitteita, joiden takana soisin koko eduskunnan seisovan. Metsä on meidän vihreä kultamme edelleen, ja kaikki tavoitteet sen kestävä hyödyntämisen lisäämiseksi ovat kannatettavia.

Toisin kuin oppositiosta väitetään, ei tässä mitään lahjoja olla antamassa rikkaille, vaan helpottamassa maamme resurssien hyödyntämistä teollisuuden kasvattaminen päämääränä. Metsää omistavat aivan tavalliset ihmiset, yhä enenevässä määrin myös kaupungeissa asuvat. Tätä omaisuutta meidän täytyy saada tuottamaan ja kehittymään. Sukupolvenvaihdokset ovat tämän päivän realiteetti.

19.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys, jonka hallitus on tuonut eduskunnalle hyväksyttäväksi, on erittäin hyvä ja kannatettava. Tätä metsätilojen sukupolvenvaihdoslakiahan on odotettu jo pitkään, monien valtiopäivien ajan, ja nyt tämä on tässä sitten. Toki tämä on erittäin hyvä ja kannatettava esitys, joskin siinä on tiet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

tyjä puutteita. Mutta harvoinhan sitä, jos koskaan, syntyy priimaa tulosta heti ensi yrittämällä, voi sanoa.

Se on hyvä, että metsätilojen kohdalla tavoitteena on tietenkin ensinnäkin, ettei syntyisi tähän maahan niitä paljon puhuttuja perikuntia, joissa käytännössä metsätalous pysähtyy yhden sukupolven ajaksi, jopa pahimmillaan useamman sukupolven ajaksi, ja että tämä metsäomaisuus siirtyy nuoremmalle sukupolvelle. Silloin todennäköisesti metsää hoidetaan, saadaan markkinoille tulemaan paljon enemmän puutavaraa metsäteollisuuden raaka-aineeksi ja myös biotalouden raaka-aineeksi ja sitten saadaan tätä metsien tilakokoa kasvatettua. Tässä voisi terveellä periaatteella olla ruotsalaisille hieman kateellinen. Länsinaapuri on nämä asiat hoitanut paremmin, ja tämäkin asia on siellä hieman paremmin. Tilakoko, metsätilakoko on siellä suurempi, ja tällä keinolla on saatu syntymään järkevämpää metsätaloutta. Pirstoutuva metsätila ei ole kenenkään etu.

Tämä monimutkainen metsätilojen sukupolvenvaihdoshuojennus on saatavissa monimutkaisen laskennan perusteella, ja käytännössä esimerkiksi kotiseutuni Pohjois-Karjalan korkeudella se huojennus astuu voimaan jossakin tuolla 50—60 hehtaarin kokoisilla metsätiloilla vasta. Kun pohjoiskarjalaisittain katsottuna keskimääräinen metsätilan koko on suurin piirtein 33 hehtaaria, kovinkaan moni tila ei tämän huojennuksen piiriin ikävä kyllä yllä. Mutta voi sanoa, että on tässä kuitenkin yritystä oikeaan suuntaan. Itse olisin pitänyt parempana, että tämä metsätilojen sukupolvenvaihdoshuojennus olisi hoidettu esimerkiksi metsävähennyksen kautta, jolloin se olisi koskenut kaikkia tilakokoon katsomatta.

19.03 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On todellakin hyvä, että nyt viimeinkin tämä pitkäaikainen tavoite metsätilojen sukupolvenvaihdoshuojennuksesta saadaan etenemään, ja siitä syystä kyllä on syytä lausua hallitukselle kiitokset, että tämä hallituksen esitys nyt eduskuntaan on tuotu. Tässähän tosiaankin on tavoitteena lisätä metsätalouden dynamiikkaa eli lisätä näitä sukupolvenvaihdoksia, vauhdittaa niitä ja myöskin kasvattaa tilakokoja ja sitten tämän dynamiikan kautta lisätä puukauppaa.

Tässä on monia etuja, aivan kuten tässä edellä on todistettu, muun muassa edustaja Hoskonen toi hyvin esille, että tämä vaikuttaa varmasti nimenomaan näihin passiivisiin metsänomistajiin ja näihin perikuntiin ja toivon mukaan niitä ei nyt sitten enää synny siinä määrin ja niitä päästään myöskin purkamaan ja tämän kautta myös sitten metsätalous muodostuu yrittäjämäisemmäksi.

Sehän on selkeä tosiasia, että monesti nuoremmilla ihmisillä, nuorilla perheillä on se rahan tarvis aivan erilainen kuin sitten myöhemmällä iällä. Tästä syystä, kun saadaan näitä sukupolvenvaihdoksia syntymään ja metsänomistajakuntaa nuorennettua, varmasti se puukaupakin ja into toteuttaa sitten myöskin näitä varhemman vaiheen metsänhoitotöitä paranee. Tätä todellakin nyt tarvitaan, että saavutetaan nämä tavoitteet puukaupan määrän osalta ja saadaan puuta liikkeelle, aivan kuten hallitusohjelman tavoite selkeästi on.

Luken laskelmien, Luonnonvarakeskuksen laskelmien, mukaanhan tällä hallituksen esityksellä ensimmäiset viisi vuotta valtio tulee saamaan arviolta enemmän verotuloja kuin ilman tämän vähennyksen toteuttamista. Senpä vuoksi tällä on varmasti positiivisia vaikutuksia monilta osin.

19.05 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän tämän esityksen perustelun sukupolvenvaihdosnäkökulmasta. Puukauppanäkökulmasta perustelut ovat mielestäni hiukan huvittavia sikäli, että puukauppahan ei ole tällä hetkellä mitenkään vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

keuksissa vaan päinvastoin meillä on tällä hetkellä mahdollisesti tämän alkaneen vuositu-
hannen vilkkain puukauppavuosi menossa parhaillaan.

Toki se on hyvä, että mietitte näitä kysymyksiä, mutta jos esimerkiksi tasan viikko sit-
ten sekä MTK että Metsäteollisuus kehuivat kilpaa, kuinka puukauppa käy niin hyvin, niin
ne tässä salissa budjetin lähetekeskustelussa esitetyt puheenvuorot siitä, että puukauppaa
edistääkseen täytyy nyt tällainen vähennys mahdollistaa, tuntuvat minun mielestäni vähän
heikosti perustelluilta. En usko, että tämä esitys on millään tavalla haitallinen, mutta näki-
sin, että kun hallituskin on nyt peräänkuuluttanut kovaa talouskuria tässä salissa, niin näil-
le miljoonille varmaan olisi löytynyt jotain muutakin käyttöä.

19.06 Timo Kalli kesk: Herra puhemies! Tämän esityksen osalta on ylisuuria odotuksia,
ja tämän esityksen tullessa tänne on syntynyt erilaisia mielikuvia. Esityshän koskee niitä,
jotka lahjana saavat metsän, ja sen tarkoituksena on edistää sukupolvenvaihdosta. Edel-
leen on syytä muistaa, että varsin valikoidusti tämän lahjan myötä syntyy se mahdollisuus,
että tämän vähennyksen pystyy käyttämään. Kaiken edellytyksenä on, että ensinnä myy-
dään niitä puita, mistä syntyy tietty määrä tuloa, joka sitten voidaan vähentää. Jos näin käy,
niin tietenkin käy juuri niin, että yhteiskunta saa verotuloja, sillä on dynaamisia merkityk-
siä. Haluan vain rauhoittaa, että koko maailma ei kerralla muutu, että tässä otetaan askel oi-
keaan suuntaan. Itsekin yhdyn siihen, että toivottavasti tätä järjestelmää pystytään kehittä-
mään tulevaisuudessa niin, että niillekin, jotka nyt jäävät tämän ulkopuolelle, tulevaisuu-
dessa avautuisi mahdollisuus.

19.07 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Aivan kuten valtiovarainvaliokunnan
puheenjohtaja, edustaja Kalli totesi, niin tämä on erittäin hyvä askel oikeaan suuntaan. Se,
että jää vielä ongelmia ratkaisematta, on aivan normaali tilanne politiikassa. Kaikkea hy-
vää samaan esitykseen harvoin saadaan. Mutta kuitenkin tämä on erittäin hyvä avaus ja,
niin kuin sanoin, tästä on hyvä jatkaa. Tärkeintä on huomata se, että tämä metsätilojen pirs-
toutuminen saadaan pikkuhiljaa johonkin järjelliseen kuriin. Ei ole kenenkään hyöty tässä
maassa, että metsätilan pinta-ala on 6 hehtaaria tai 5 hehtaaria. On hyvin todennäköistä,
että sellaiselta pieneltä metsätilalta ei sitten niitä taloudellisesti järkeviä leimikoita pysty
hakkaamaan, ja se taas johtaa yhteiskunnassa siihen tilanteeseen, missä Suomi tällä hetkel-
lä ikävä kyllä on.

Edustaja Olli-Poika Parviainen käytti hyvän puheenvuoron. Aivan, todellakin puukaup-
pa käy tälläkin hetkellä kohtuullisen hyvin, ja tämä vuosi lienee ennätysvuosi pitkästä, pit-
kästä aikaa. Mutta tähän kaikkeen kauniiseen ja hyvään liittyy se kamala juttu, että tällä
hetkellä suurin piirtein miljoona mottia kuukaudessa tulee tuota tuontipuuta Suomen rajo-
jen yli, lähinnä Venäjältä — 95 prosenttia puusta tulee Venäjän rajan yli Suomeen. Ja tul-
litolastojen mukaan Venäjälle maksettu puu on paljon kalliimpaa kuin suomalaiselle met-
sänomistajalle maksettu puu. Miksi näin on? Sitä pitää viisaammilta kysyä tai paremmin-
kin metsäteollisuuden suurilta johtajilta, että miksi naapurille maksetaan enemmän kuin
kotimaiselle metsänomistajalle. Koska tässähän ilmiössä on se kamala juttu: jos me emme
hakkaa omia metsiämme ja tee harvennushakkuita ajallaan suomalaisissa metsissä, niin
meillä on puolitoista miljoonaa hehtaaria rästissä ensiharvennusmetsiä, jotka kaipaavat kii-
reellisesti kirvestä tänä päivänä. Jos nämä jätämme harventamatta, niin se tarkoittaa, että
kymmenien vuosien kuluttua meillä on tukkileimikoita, joita sitten sahataan ja myydään
maailmalle lankkuna ja muuna tavarana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

Elikkä ongelmia meillä on, mutta toivoisin, että metsäteollisuus tässä asiassa pikkuhiljaa rupeaisi katsomaan sinivalkoisin silmälasein Suomea, tätä rakasta isänmaata.

19.10 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin, niin kuin tässä edustaja Hoskonen jo totesi, tämän hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä nimenomaan näitä sukupolvenvaihdoksia ja myöskin sitten kasvattaa metsätilojen kokoa — vaihdellen maan eri osissa hyvinkin pieniä metsätiloja voi olla. Ja sitten tämän mallin vaikutuksesta sitä puukauppaa saattaa tulla lisää. Se, minkä takia se puukaupan lisääntyminen tämän mallin kautta — toivon mukaan, jos näin käy — on hyvä, niin on se, että kun me pääsemme näihin passiivisiin metsätiloihin pureutumaan ja saamme siellä syntymään sitä puukauppaa, niin se parantaa meidän kansallisuusomaisuuden, metsän, tuottoa pitkällä aikavälillä ja luo metsätalouteen sitä dynamiikkaa, mitä tuossa peräänkuulutin.

Ja täytyy myös todeta tähän se, että tässä mallissa sen vähennyksen syntymisen edellytyshän on se, että se lahja annetaan, ja tällöinhän lahjavero menee välittömästi maksuun. Ja siitä — aivan kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalli tuossa aikaisemmin totesi — sitten, jos sitä puukauppaa sen jälkeen syntyy, niin voi sen vähennyksen tehdä, mutta pitää muistaa, että se lahjavero menee heti maksuun ja siitä on välittömiä tuloja valtiolle.

19.11 Jari Leppä kesk: Herra puhemies! Metsätaloudelle, koko metsäklusterille luodaan erittäin paljon odotuksia ja tulevaisuutta ajatellen, biotalouden edistämistä ja edistymistä ajatellen yhä enemmän. Samaan aikaan meillä jo vuosikymmeniä on jatkunut kehityksen kulku, jossa metsänomistajien keski-ikä on noussut ja nousee edelleen. Samaan aikaan myös metsätilojen keskikoko pienenee. Eli nämä — kumpikaan asia, totuus, mikä tällä hetkellä on vallalla — eivät tue sitä, että metsästä yhä tehokkaammin sitä kestäväällä tavalla hakattua puuta, jota kasvaa Suomessa paljon enemmän kuin sitä vuosittain hakataan, me saamme teollisuuden tarpeisiin, joka nyt investoi alalle erittäin paljon.

Siksi on tosi hyvä, että nyt monien, monien vuosien odotuksen jälkeen hallitukselta tulee esitys, jossa metsätilojen sukupolvenvaihdoksia halutaan helpottaa ja tavalla, joka kannustaa myymään puuta, eli sen huojennuksen saa vasta sen jälkeen, kun puukauppoja on tehnyt. Ja myöskin se, että tähän on asetettu rajat, tietää sitä, että jotta näiden huojennusten piiriin pääsee, niin täytyy määrätty pinta-alat olla. Ja nämä kaksi asiaa varmasti edesauttavat sitä, että keski-ikä alenee ja lähtee alenemaan ja metsälöiden keskikoko lähtee kasvamaan. Tämä on erittäin hyvä asia. Ja niin kuin täällä todettua on, niin tämä on ensiaskel metsätilojen sukupolvenvaihdokseen ja siihen, että me pystymme entistä aktiivisemmin metsätaloutta harjoittamaan ja sitä kautta kasvattamaan meidän biotalousmainettamme, joka on jo nyt erinomaisen hyvä. Tässä on Suomella todella isot mahdollisuudet. Erittäin hyvä esitys hallitukselta.

19.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Metsäsektorista on tullut Suomelle todellinen kultakimpale, vaikka jossain vaiheessa luultiin, että on taantuvasta alasta kysymys. Alkuvuoden tavaraviennistä 23 prosenttia oli metsäteollisuuden ja metsäsektorin tuotteita, joten aikamoinen viennin lisäys on saatu tästä puusektorista. Tällä hetkellä on menossa parin miljardin edestä investointeja lisää, on tulossa Lappeenranta, Kotka, Kouvola, Lohja, Varkaus ja Äänekoski, ja sen takia meidän pitää saada puuta lisää liikkeelle 15 miljoonaa kuutiota. Ja tämä hallituksen esitys on sillä tavalla hyvä, että se tähtää tietenkin puun liik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2016 vp

keelle saamiseen mutta myös metsätilojen suurempaan kokoon. Ja kyllähän se täytyy todeta syylistämättä ketään metsänomistajaa, syylistämättä pienempien metsälöitten omistajia, että kyllähän se näin on, että mitä suurempia nämä tilat ovat, niin totta kai kaikki koneitten liikuttelu ja muu sitten tulee tehokkaammaksi, ja siihen suuntaan meidän täytyy pyrkiä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.